

Lieta C-924/19 PPU

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums

2019. gada 18. decembris

Iesniedzējtiesa:

Szegedi Közigazgatási és Munkügyi Bíróság (Segedas
Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 18. decembris

Prasītāji:

FMS

FNZ

Atbildētājs:

*Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális
Igazgatóság* (Ārvalstnieku uzraudzības iestādes Valsts galvenā
pārvalde, Dienvidalfeldas galvenā pārvalde, Ungārija)

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (Ārvalstnieku
uzraudzības iestādes Valsts galvenā pārvalde, Ungārija)

Pamatlietas priekšmets

Divas prasības, pirmā no tām par lēmumu, ar ko tiek mainīta prasītāju atgriešanās valsts, un otrā par to, lai tiktu konstatēta iestādes bezdarbība, nenosakot uzturēšanās vietu ārpus tranzīta zonas.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Vai starp Direktīvas 2013/32 33. pantā ietvertajiem nepieņemamības pamatiem ir iekļauts tas, ka pieteikuma iesniedzējs ir ieradies dalībvalstī, šķērsojot valsti, kurā netika pakļauts ne vajāšanai, ne smaga kaitējuma riskam vai kurā tiek nodrošināts

pienācīgs aizsardzības līmenis? Ja tā ir un dalībvalsts noraida patvēruma pieteikumu, pamatojoties uz šo nepieņemamības pamatu, vai dalībvalstij ir pienākums uzsākt patvēruma procedūru?

Vai izmitināšana tranzīta zonā ir uzskatāma par aizturēšanas procedūru saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu ietvaros Direktīvas 2013/33 2. panta h) apakšpunkta izpratnē vai par aizturēšanu [turēšanu apsardzībā] ārvalstnieku uzraudzības iestādes jomā saskaņā ar Direktīvas 2008/115 15. pantu?

Vai dalībvalstij ir jānodrošina pārsūdzība tiesā par lēmumu, kas attiecas uz iebildumiem, kas ir iesniegti pret lēmumu, ar kuru atgriešanas lēmums tiek grozīts attiecībā uz atgriešanās valsti?

Juridiskais pamats: LESD 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

1. [jauns nepieņemamības pamats]

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija) (turpmāk tekstā – “Procedūru direktīva”) 33. panta noteikumi par nepieņemamiem pieteikumiem var tikt interpretēti tādējādi, ka tie nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru pieteikums patvēruma procedūrā ir nepieņemams, ja pieteikuma iesniedzējs ir ieradies Ungārijā caur valsti, kurā tas nebija pakļauts ne vajāšanai, ne smaga kaitējuma riskam, vai kurā tiek nodrošināts pienācīgs aizsardzības līmenis?

2. [patvēruma procedūras turpināšana]

- a) Vai Procedūru direktīvas 6. pants un 38. panta 4. punkts, kā arī tās 34. apsvērums, kuros ir noteikts pienākums izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus, Pamattiesību hartas 18. panta (turpmāk tekstā – “Harta”) gaismā ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalsts patvēruma jautājumos kompetentajai iestādei ir jānodrošina pieteikuma iesniedzējam iespēja uzsākt patvēruma procedūru gadījumā, ja tā nav pēc būtības izskatījusi patvēruma pieteikumu, atsaucoties uz nepieņemamības pamatu, kas ir minēts pirmajā prejudiciālajā jautājumā, un turpmāk ir noteikusi pieteikuma iesniedzēja atgriešanu uz trešo valsti, kas tomēr ir atteikusies viņu uzņemt?
- b) Gadījumā, ja atbilde uz otrā prejudiciālā jautājuma a) apakšpunktu ir apstipriņoša, kāds ir precīzs šī pienākuma saturs? Vai šis pienākums nozīmē nodrošināt iespēju iesniegt jaunu patvēruma pieteikumu, tādējādi izslēdzot turpmāko pieteikumu negatīvās sekas, kas ir minētas

Procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktā un 40. pantā, vai arī tas nozīmē pēc savas ierosmes uzsākt patvēruma procedūru?

- c) Gadījumā, ja atbilde uz otrā prejudiciālā jautājuma a) apakšpunktu ir apstipriņoša, vai, ņemot vērā arī Procedūru direktīvas 38. panta 4. punktu, dalībvalsts var, nemainoties faktiskajai situācijai, no jauna izskatīt pieteikuma pieņemamību šīs procedūras ietvaros (un tādējādi būtu iespējams piemērot jebkuru III nodaļā paredzēto procedūru, piemēram, atkal piemērojot nepieņemamības pamatu), vai arī tai ir jāizskata pēc būtības patvēruma pieteikums saistībā ar izcelsmes valsti?
- d) Vai no Procedūru direktīvas 33. panta 1. punkta un 2. punkta b) un c) apakšpunkta, kā arī 35. un 38. panta, ņemot vērā Hartas 18. pantu, izriet, ka trešās valsts īstenota uzņemšana atpakaļ ir kumulatīvs nosacījums, lai piemērotu nepieņemamības pamatu, proti, lai pieņemtu lēmumu, kas balstās uz šo pamatu, vai arī pietiek tikai ar šī nosacījuma izpildes pārbaudi šāda lēmuma izpildes brīdī?

3. [tranzīta zona kā aizturēšanas vieta patvēruma procedūras ietvaros]

Uz nākamajiem jautājumiem ir jāatbild, ja saskaņā ar atbildi uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāuzsāk patvēruma procedūra.

- a) Vai Procedūru direktīvas 43. pants ir interpretējams tādējādi, ka nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas ļauj aizturēt pieteikuma iesniedzēju tranzīta zonā ilgāk par četrām nedēļām?
- b) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/33/ES (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta versija) (turpmāk tekstā – Uzņemšanas direktīva) 2. panta h) apakšpunkts, kas ir piemērojams saskaņā ar Procedūru direktīvas 26. pantu, ņemot vērā Hartas 6. pantu un 52. panta 3. punktu, ir interpretējams tādējādi, ka izmitināšana tranzīta zonā tādos apstākļos, kādi pastāv pamatlietā (zona, ko nevar pēc savas gribas likumīgi pamest nevienā virzienā), ilgāk par četrām nedēļām, kas ir paredzētas Procedūru direktīvas 43. pantā, ir uzskatāma par aizturēšanu?
- c) Vai ar Uzņemšanas direktīvas 8. pantu, kas ir piemērojams saskaņā ar Procedūru direktīvas 26. pantu, ir saderīgs tas, ka pieteikuma iesniedzēja aizturēšana ilgāk par četrām nedēļām, kas ir paredzētas Procedūru direktīvas 43. pantā, notiek tikai tāpēc, ka pieteikuma iesniedzējs nevar nodrošināt savas (izmitināšanas un ēdināšanas) vajadzības, jo tam trūkst materiālo līdzekļu?
- d) Vai ar Uzņemšanas direktīvas 8. un 9. pantu, kas ir piemērojami saskaņā ar Procedūru direktīvas 26. pantu, ir saderīgs tas, ka

izmitināšana, kas faktiski ir aizturēšana uz laiku, kas ir ilgāks par četrām nedēļām, kas ir paredzētas Procedūru direktīvas 43. pantā, nav tikusi noteikta ar aizturēšanas lēmumu, netiek nodrošināta tiesību aizsardzība tiesā, lai apstrīdētu aizturēšanas likumību un tās turpināšanu, faktiskā aizturēšana notiek, neizvērtējot tās nepieciešamību un samērīgumu vai tās iespējamās alternatīvas, un ne tās precīzs ilgums, ne brīdis, kad tā beigsies, nav noteikts?

- e) Vai Hartas 47. pantu var interpretēt tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts tiesa saskaras ar acīmredzamu nelikumīgu aizturēšanu, tā var kā pagaidu pasākumu, līdz tiek pabeigta tiesvedība, likt iestādei noteikt trešās valsts valstspiederīgajam uzturēšanās vietu, kas atrodas ārpus tranzīta zonas un kas nav aizturēšanas vieta?

4. [tranzīta zona kā aizturēšanas vieta ārvalstnieku uzraudzības iestādes jomā]

Uz nākamajiem jautājumiem ir jāatbild, ja saskaņā ar atbildi uz otro prejudiciālo jautājumu nav jāuzsāk patvēruma procedūra, bet gan procedūra ārvalstnieku uzraudzības iestādes jomā.

- a) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (turpmāk tekstā – “Atgriešanās direktīva”), 17. un 24. apsvēruma, kā arī 16. pants, ņemot vērā Hartas 6. pantu un 52. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka izmitināšana tranzīta zonā tādos apstākļos, kādi pastāv pamatlietā (zona, ko nevar pēc savas gribas likumīgi pamest nevienā virzienā), ir uzskatāma par brīvības atņemšanu šo normu izpratnē?
- b) Vai ar Atgriešanās direktīvas 16. apsvērumu un 15. panta 1. punktu, ņemot vērā Hartas 6. pantu un 52. panta 3. punktu, ir saderīgs tas, ka pieteikuma iesniedzēja – trešās valsts valstspiederīgā aizturēšana notiek tikai tāpēc, ka uz viņu attiecas atgriešanas pasākums un viņam trūkst materiālo līdzekļu savu (izmitināšanas un ēdināšanas) vajadzību nodrošināšanai?
- c) Vai ar Atgriešanās direktīvas 16. apsvērumu un 15. panta 2. punktu, ņemot vērā Hartas 6., 47. pantu un 52. panta 3. punktu, ir saderīgs tas, ka izmitināšana, kas faktiski ir aizturēšana, nav tikusi noteikta ar aizturēšanas lēmumu, netiek nodrošināta tiesību aizsardzība tiesā, lai apstrīdētu aizturēšanas likumību un tās turpināšanu, faktiskā aizturēšana notiek, neizvērtējot tās nepieciešamību un samērīgumu vai tās iespējamās alternatīvas?
- d) Vai Atgriešanās Direktīvas 15. panta 1. un 4. līdz 6. punktu, kā arī 16. apsvērumu, ņemot vērā Hartas 1., 4., 6. un 47. pantu, var

interpretēt tādējādi, ka tiem pretrunā ir tas, ka aizturēšana notiek, nenosakot tās precīzu ilgumu, nedz arī brīdi, kad tā beigsies?

- e) Vai Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts tiesa saskaras ar acīmredzamu nelikumīgu aizturēšanu, tā var kā pagaidu pasākumu, līdz tiek pabeigta tiesvedība, likt iestādei noteikt trešās valsts valstspiederīgajam uzturēšanās vietu, kas atrodas ārpus tranzīta zonas un kas nav aizturēšanas vieta?

5. [efektīva tiesību aizsardzība attiecībā uz lēmumu, ar kuru tiek mainīta atgriešanās valsts]

Vai Atgriešanās direktīvas 13. pants, saskaņā ar kuru trešās valsts valstspiederīgajam tiek piešķirtas efektīvas tiesību aizsardzības tiesības, ceļot prasību par “ar atgriešanu saistītajiem lēmumiem”, ņemot vērā Hartas 47. pantu, ir interpretējams tādējādi, ka, ja valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais tiesību aizsardzības līdzeklis nav efektīvs, tiesai vismaz vienu reizi ir jāpārbauda pieteikums, kas ir iesniegts par lēmumu, ar ko tiek mainīta atgriešanās valsts?

Atbilstošās starptautisko tiesību normas

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (turpmāk tekstā - “ECPAK”): 5., 6., un 13. pants. ECPAK Protokols Nr. 4: 2. pants;

Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā - “ECT”) judikatūra, konkrētāk, 2019. gada 21. novembra spriedums *Ilias* un *Ahmed* pret Ungāriju (pieteikums 47287/15), kā arī 2019. gada 21. novembra spriedums *Z. A. u.c.* pret Krieviju (pieteikums 61411/15).

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta: 6., 47. un 52. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.): 16., 17. un 24. apsvērumi un 2., 3., 13., 15., un 16. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.): 5., 26., 33., 35., 38., un 43. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/33/ES (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV L 2013, L 180, 96. lpp.): 2. panta h) apakšpunkts un 8. līdz 11. pants;

Padomes Lēmums 2007/819/EK (2007. gada 8. novembris), lai noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Serbijas Republiku par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras uzturas nelikumīgi (OV 2007, L 334, 45. lpp.): 3. pants;

[Tiesas] 1990. gada 19. jūnija spriedums, *Factortame* (C-213/89, EU:C:1990:257).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Magyarország Alaptörvénye (Ungārijas konstitūcija): XIV panta 4. punkts;

Ungārijas Konstitucionālās tiesas spriedums 2/2019. (III. 5.) AB;

A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (2007. gada Likums LXXX par patvēruma tiesībām): 5., 6., 12., 45., 51., 51/A. un 71/A. pants;

Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény (2007. gada Likums LXXXIX par valsts robežu): 5. panta 1. un 1b. punkts un 15/A. pants;

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (2007. gada Likums II par trešās valsts valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos): 47., 62., un 65. pants;

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarországon egész területére történő elrendeléséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról szóló 41/2016. (III. 9.) Korm. Rendelet [Valdības dekrēts 41/2016 (III. 9) par krīzes situācijas izsludināšanu, ko radījusi masveida imigrācija visā Ungārijas teritorijā, kā arī par normām, kas attiecas uz krīzes situācijas izsludināšanu, pastāvēšanu un izbeigšanu].

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāji ir laulātais pāris ar Afganistānas pilsonību. 2019. gada 5. februārī viņi iesniedza pieteikumu piešķirt bēgļa statusu *Röszke* (Ungārija) tranzīta zonā. Saskaņā ar viņu apgalvojumiem viņi nav lūguši bēgļa statusa piešķiršanu nevienā citā valstī un valstīs, kuras viņi šķērsoja tranzītā, līdz ieradās Ungārijā (Turcija, Bulgārija un Serbija), viņi necieta no vardarbības vai kaitējuma. Afganistānu viņi pameta politisku iemeslu dēļ.
- 2 Ar 2019. gada 25. aprīļa lēmumu patvēruma jautājumos kompetentā iestāde atzina, ka prasītāju pieteikums ir nepieņemams un noteica viņu atgriešanu Serbijas Republikas teritorijā. Minētā iestāde pamatoja savu lēmumu par nepieņemamību ar Likuma par patvēruma tiesībām 51. panta 2. punktu, pamatojoties uz to, ka prasītāji bija ieradušies Ungārijā caur valstīm, kurās viņi nebija pakļauti ne vajāšanas riskam, kas pamatotu viņiem bēgļu statusa piešķiršanu, ne smaga kaitējuma riskam, kas varētu kalpot par pamatu alternatīvās aizsardzības statusa

piešķiršanai, un ka valstīs, kuras viņi šķērsoja tranzītā, lai nokļūtu Ungārijā, viņiem bija nodrošināts pienācīgs aizsardzības līmenis.

- 3 Prasītāju iesniegto prasību noraidīja kompetentā tiesa, neizskatot lietu pēc būtības.
- 4 Turpmāk ar 2019. gada 17. maija lēmumiem ārvalstnieku uzraudzības iestāde noteica prasītājiem uzturēšanos norādītajā vietā, proti, imigrācijas policijas sektorā *Rösze* tranzīta zonā.
- 5 Pēc tam, kad Serbija attiecās uzņemt prasītājus, ārvalstnieku uzraudzības iestāde 2019. gada 3. jūnijā pieņēma lēmumu, ar kuru mainīja 2019. gada 25. aprīļa lēmumu, norādot kā atgriešanās valsti Afganistānu. Iebildumi par šo lēmumu par grozījumiem tika noraidīti bez to pārbaudes tiesā.
- 6 Šobrīd prasītāji atrodas *Rösze* tranzīta zonā, kas ir ar augstu sētu un dzelonstieplēm apjuzta teritorija, kurā ir novietoti metāla konteineri. Prasītāji no sava sektora var iziet izņēmuma kārtā (piemēram, uz medicīniskajām pārbaudēm vai, lai ierastos iestādēs procesuālo dokumentu kārtošana), tādēļ viņi ir gandrīz nošķirti no ār pasaules. Patvēruma meklētāji, kas mitinās citos sektoros, arī nevar viņus apciemot un saziņa ar ār pasauli, tostarp ar savu likumīgo pārstāvi, ir iespējama tikai ar iepriekšēju atļauju un policijas darbinieku klātbūtnē tranzīta zonas šim nolūkam paredzētā konteinerā. Pēc prasītāju lūguma 2019. gada 20. maijā ECT pieņēma pagaidu pasākumu, nosakot Ungārijai pienākumu nodrošināt ēdināšanu tranzīta zonā.
- 7 Prasītāji ir iesnieguši divas prasības. Pirmajā prasībā viņi lūdz atcelt lēmumu par iebildumiem pret lēmuma izpildi, ar ko tika mainīta viņu atgriešanās valsts, kā arī uzsākt jaunu procedūru. Otrajā prasībā viņi lūdz konstatēt patvēruma jautājumos kompetentās iestādes bezdarbību, nenosakot prasītājiem uzturēšanās vietu, kas atrastos ārpus tranzīta zonas. Abas lietas ir apvienotas [vienā tiesvedībā].

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 Prasītāji apgalvo, ka lēmums, kas ir pieņemts par iebildumiem par tā lēmuma izpildi, ar ko tiek grozīta viņu atgriešanās valsts, ir atgriešanas lēmums, tādēļ saskaņā ar efektīvas tiesību aizsardzības principu attiecībā uz šo lēmumu ir jāgarantē tiesības piekļūt tiesām, kam tas ir jāizskata pēc būtības. Likumā par patvēruma tiesībām ir ieviests jauns nepieņemamības pamats, kas nav minēts Direktīvā 2013/32 (drošas tranzīta valsts jēdziens) un kas pārkāpj Savienības tiesības. Turklāt uzturēšanās norādītajā vietā tranzīta zonā ir uzskatāma par aizturēšanu, jo nepastāv šim nolūkam noteiktie tiesiskie pamati. Saskaņā ar Ungārijas tiesisko regulējumu viņi nedrīkst pamest tranzīta zonas teritoriju virzienā uz Ungāriju, savukārt Serbija, pamatojoties uz Lēmumu 2007/819, neuzņem atpakaļ prasītājus, uz kuriem attiecas izraidīšana.
- 9 Atbildētājas uzskata, ka iebildumi pret lēmuma izpildi ir uzskatāmi par efektīvu tiesību aizsardzību pret lēmumu, ar ko tiek mainīta atgriešanās valsts. Patvēruma

jautājumos kompetentā iestāde izskata patvēruma pieteikumu pēc būtības tikai tad, ja nepieņemamības pamats tiek balstīts uz drošas izcelsmes valsts vai drošas trešās valsts konceptu. Tomēr patvēruma pieteikums prasītāju gadījumā netika noraidīts šo pamatu dēļ, bet gan, balstoties uz drošas tranzīta valsts konceptu.

- 10 Atbildētājas papildus norāda, ka prasītāji drīkst brīvi pamest tranzīta zonas teritoriju virzienā uz Serbiju, tādēļ uzturēšanās noteiktajā vietā tranzīta zonā nav aizturēšana, kā ECT to apstiprināja tās 2019. gada 21. novembra spriedumā (prasība 47287/15).

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 11 Saistībā uz pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa uzskata, ka no Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta formulējuma izriet, ka tajā ir ietverts izsmeļošs nepieņemamības pamatu uzskaitījums un ka dalībvalstis nevar ieviest nevienu jaunu nepieņemamības pamatu. Taču Likuma par patvēruma tiesībām 51. panta 2. punkta f) apakšpunktā tieši ir noteikts jauns nepieņemamības pamats.
- 12 Attiecībā uz otro prejudiciālo jautājumu no Direktīvas 2013/32 33. panta 1. punkta un 2. punkta b) un c) apakšpunkta, kā arī 35. un 38. panta, kas interpretēti, ņemot vērā Hartas 18. punktu, izriet, ka viens no kumulatīvajiem nosacījumiem nepieņemamības pamata piemērošanai ir tas, ka trešā valsts pieteikuma iesniedzēju uzņemtu atpakaļ. Ja jau pirms lēmuma par nepieņemamību pieņemšanas nav šaubu par to, ka atgriešanās valsts pieteikuma iesniedzēju neuzņems atpakaļ, dalībvalsts kompetentā iestāde nevar pieņemt šādu lēmumu, jo nedarbojas pieņēmums, ka pieteikuma iesniedzējam varētu faktiski būt pieejama aizsardzība šajā valstī. Tādēļ “atjaunojas” patvēruma jautājumos kompetentās iestādes pienākums veikt patvēruma procedūru, kas ir īstenojama saskaņā ar Direktīvas 2013/32 principiem un garantijām.
- 13 Ja ir jāīsteno patvēruma procedūra, jo atgriešanas valsts pieteikuma iesniedzēju neuzņem atpakaļ, šādu patvēruma pieteikumu nevar uzskatīt par turpmāku pieteikumu.
- 14 Attiecībā uz trešo prejudiciālo jautājumu Direktīvas 2013/32 43. panta 2. punktā ir noteikts, ka tad, ja lēmums nav pieņemts četrās nedēļās, pieteikuma iesniedzējam tiek atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā. Šīs direktīvas 5. pants neatļauj atsaukties uz lielu pieteikuma iesniedzēju skaitu (Ungārijas tiesiskajā regulējumā: krīzes situācija, kas ir radusies lielā pieteikuma iesniedzēju skaita dēļ), lai noteiktu izņēmumus no šī noteikuma, kas negatīvi ietekmētu pieteikuma iesniedzējus. Nav piemērojams Direktīvas 2013/32 43. panta 3. punkts, jo pieteikuma iesniedzēji nav izmitināti vietās, kas atrodas netālu no robežas vai tranzīta zonas.
- 15 Ņemot vērā iepriekšminēto, izmitināšana tranzīta zonā ilgāk par četrām nedēļām ir uzskatāma par aizturēšanu Direktīvas 2013/33 izpratnē un tai ir piemērojami minētās direktīvas 8. – 11. pants.

- 16 Attiecībā uz ceturto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa uzskata, ka prasītājiem ir piemērojams Direktīvas 2008/115 15. pants, kas ir interpretēts kopā ar Hartas 6. un 52. pantu.
- 17 Pamatojoties uz pārbaudes kritērijiem, kas ir noteikti ECT spriedumos *Ilias* un *Ahmed*, kā arī *Z. A. u.c.*, iesniedzējtiesa uzskata, ka uzturēšanās tranzīta zonā ir uzskatāma par brīvības atņemšanu (ECPAK 5. panta 1. punkts).
- 18 Šie kritēriji ir šādi:
- a) *Pieteikuma iesniedzēju personīgie apstākļi un to izmantotās iespējas*: prasītāji nedevās uz tranzīta zonu labprātīgi, bet gan viņiem ar lēmumu tika noteikts šāds uzturēšanās pienākums. Savas faktiskās aizturēšanas sākumā viņi nebija patvēruma meklētāji, jo viņu patvēruma pieteikumi jau iepriekš bija noraidīti un bija noteikta viņu atgriešana.
- b) *Attiecīgās valsts noteiktā kārtība un izvirzītais mērķis*: obligātās uzturēšanās vieta prasītājiem netika noteikta, lai izskatītu viņu patvēruma pieteikumus pēc būtības, bet gan tādēļ, ka bija noteikta viņu atgriešana un viņiem nav, kur mitināties, un nav nepieciešamo iztikas līdzekļu.
- c) *Ilgums un procesuālās garantijas*: Ungārijas tiesiskajā regulējumā nav noteikts uzturēšanās tranzīta zonā maksimālais termiņš, un lēmums, ar kuru tiek noteikta šāda uzturēšanās, arī to neietver, tādēļ šķiet, ka tas var tikt pagarināts pat bez ierobežojumiem. Prasītājiem nav procesuālu līdzekļu, lai apstrīdētu viņu uzturēšanās ilgumu tranzīta zonā.
- d) *Pieteikuma iesniedzējiem konkrēti piemēroto ierobežojumu raksturs un smaguma pakāpe*: ņemot vērā to, ka prasītāji nevar doties uz Serbiju un viņu izraidīšana uz Afganistānu ir iespējama tikai ar gaisa transportu, tranzīta zonas pamešana no viņu puses nav atkarīga no viņu gribas, bet gan tikai no iestāžu darbībām.
- 19 Visu šo iemeslu dēļ izmitināšana tranzīta zonā ir uzskatāma par faktiski prettiesisku aizturēšanu, jo:
- tā notiek bez termiņā pieņemta pamatota lēmuma, kas pārkāpj konkrēti Hartas 6. pantu un ECPAK 5. pantu;
 - tai nav juridiska pamata, jo saskaņā ar Direktīvas 2008/115 15. pantu to nevar noteikt tikai tādēļ, ka ir pieņemts lēmums par prasītāju atgriešanu un viņiem nav, kur mitināties, un nav nepieciešamo iztikas līdzekļu;
 - nav noteikts izmitināšanas ilgums;
 - netiek garantēta obligāta un automātiska iespēja iesniegt prasību;

- iepriekš pārbaudot alternatīvas, iestāde neizvērtēja, vai aizturēšana bija vienīgais risinājums un vai konkrētajā gadījumā tas bija nepieciešams un samērīgs ierobežojums.
- 20 Iesniedzējtiesa papildus norāda, ka saskaņā ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas ir noteiktas Hartas 47. pantā, nelikumīgas aizturēšanas gadījumā dalībvalsts tiesa var ar pagaidu pasākumu, kamēr tiek pabeigta tiesvedība, likt iestādei noteikt trešās valsts valstspiederīgajam uzturēšanās vietu ārpus tranzīta zonas, pat ja dalībvalsts tiesību normās nav paredzēta iespēja piemērot šādu pasākumu (skat. 1990. gada 19. jūnija spriedumu, *Factortame* u.c., C-213/89).
- 21 Attiecībā uz piekto prejudiciālo jautājumu, ņemot vērā tā saturu un ietekmi, ārvalstnieku uzraudzības iestādes lēmums, ar ko tiek mainīta atgriešanās valsts, kas bija norādīta atgriešanās lēmumā, ir jauns atgriešanās lēmums, kas ir pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2008/115 3. panta 4. punktu un ko ir jābūt iespējai pārbaudīt. Saskaņā ar ECPAK 6. un 13. pantu un Hartas 47. pantu iestādei, kas izskata prasību, ir jābūt neatkarīgai un objektīvai tiesai, un patvēruma jautājumos kompetentā iestāde nav tāda iestāde. Iebildumi pret izpildi nenodrošina efektīvu tiesību aizsardzības līdzekli, jo Ungārijas tiesiskajā regulējumā tiesām nav atļauts pārbaudīt lēmumu, ko iestāde pieņem par iebildumiem pret izpildi. Šajā lietā būtu nodrošināta efektīva tiesību aizsardzība tikai tad, ja tiesa varētu pārbaudīt lēmumu, ar ko tika mainīta atgriešanās valsts.
- 22 Arī gadījumā, ja tiktu noteikts, ka uz prasītājiem attiecas Direktīvas 2013/32 piemērošanas joma, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams, lai Tiesa atbildētu uz šo jautājumu, jo pretējā gadījumā varētu palikt spēkā lēmums, ar ko ir mainīta atgriešanās valsts.